

تحلیل محتوای کتاب های درسی دوره ی ابتدایی در رابطه با ابعاد هویت ملی کودکان

جعفر ابراهیمی

کارشناس مسئول اداره آموزش دوره دوم ابتدایی اداره کل آموزش و پرورش استان اصفهان
jafar.ebrahimi.90@gmail.com

شهین جوانی

معاون آموزش ابتدایی اداره کل آموزش و پرورش استان اصفهان

معصومه خلیلی

رییس گروه بررسی محتوای آموزشی و پرورشی

علیرضا سلطانی

کارشناس مسئول اداره آموزش دوره اول ابتدایی اداره کل آموزش و پرورش استان اصفهان

چکیده

این تحقیق با هدف تحلیل محتوای کتاب های درسی دوره ی آموزش ابتدایی در رابطه با ابعاد هویت ملی کودکان انجام گرفته است. روش تحقیق از نظر هدف کاربردی و از نظر نحوه ی گرد آوری داده ها می توان آن را در زمره ی تحقیقات تحلیل محتوا از نوع کمی تلقی نمود. جامعه ی پژوهش کتاب های درسی دوره ی ابتدایی بوده است که از مجموع ۳۹ جلد کتاب در این دوره، ۱۵ جلد کتاب با ۳ عنوان هدیه های آسمانی، بخوانیم و تعلیمات اجتماعی انتخاب و تحلیل محتوا شده اند. برای گرد آوری داده ها از سیستم مقوله بندی و تجزیه و تحلیل آن ها از آزمون آماری کای دو با بهره گیری از نرم افزار SPSS استفاده شده است. نتایج به دست آمده حاکی از این است که بیش ترین میزان توجه کتاب های درسی دوره ی ابتدایی در میان حوزه های مختلف در کتاب تعلیمات اجتماعی پایه ی پنجم و مربوط به حوزه ی سیاسی بوده است. کم ترین میزان توجه کتاب های درسی دوره ی ابتدایی در میان حوزه های مختلف در کتاب هدیه های آسمانی پایه ی دوم و مربوط به حوزه ی پژوهش و فناوری بوده و با توجه به ساختار تصویر در کتاب های درسی دوره ی ابتدایی و ملموس و عینی بودن مطالب برای دانش آموزان کم ترین میزان توجه مربوط به کتاب بخوانیم پایه ی ششم در حوزه های مختلف شده است و بیش ترین میزان توجه با ساختار تصویر مربوط به تعلیمات اجتماعی پایه ی ششم گردیده است. در نتایج به دست آمده بین محتوای کتاب های درسی دوره ی ابتدایی و ابعاد هویت ملی کودکان تفاوت معناداری وجود داشته است.

واژگان کلیدی: تحلیل محتوا، کتب درسی، دوره ی ابتدایی، ابعاد هویت ملی کودکان

مقدمه

تحولات جهانی، از جمله گسترش روز افزون دامنه‌ی ارتباطات به یاری پیشرفت‌های علمی و فناوریانه، سبب به هم پیوستگی و در هم تنیدگی مسائل جهانی شده است. این وضعیت جدید اقتضات و الزاماتی را در همه‌ی حوزه‌های تأثیر گذار زندگی انسان و در ابعاد فردی و اجتماعی به دنبال داشته و آموزش و پرورش به شکل عام و حوزه‌ی برنامه‌های درسی به شکل خاص نیز از این امر برکنار نبوده‌اند. در این زمینه، علاقه‌بند بر این است که نهاد اجتماعی آموزش و پرورش چون سایر نهادها در خلا عمل نمی‌کند و نه تنها جزئی از کل به حساب می‌آید، بلکه در معاملات بین‌المللی نیز جزئی از کل نظام جهانی به شمار می‌رود و بالطبع، با سایر جریان‌های اجتماعی در کنش متقابل است (علاقه‌بند، ۱۳۷۹: ۸۳).

بررسی وضعیت موجود کتاب‌های درسی از این جهت مهم است که تصویر دقیقی از کم و کیف توجه به این مضامین به دست می‌دهد و در حکم بررسی وضعیت موجود، بینش‌های لازم را برای برنامه‌ریزان و دست‌اندرکاران طراحی برنامه‌های درسی جهت تدوین برنامه‌ها و پوشش دادن حیطه‌ها و برنامه‌های درسی فراهم می‌آورد.

در این مقاله نگارنده برای بررسی این مهم، در کتب درسی دوره‌ی ابتدایی به تحلیل محتوای کتب درسی این دوره با توجه به ابعاد هویت ملی کودکان پرداخته است. لذا ضمن بحث درباره‌ی مسئله، به تعیین گزاره‌های تحقیق نیز مبادرت گردیده است.

روش تحقیق

این تحقیق از نظر هدف کاربردی ولی از نظر نحوه‌ی گردآوری داده‌ها در زمره‌ی تحقیقات تحلیل محتوا می‌باشد. در این گونه تحقیقات برای بررسی محتوای آشکار پیام‌های موجود در یک متن می‌توان از این روش استفاده کرد. در روش مذکور محتوای آشکار و پیام‌ها به طور نظام‌دار و کمی توصیف می‌شوند.

جامعه‌ی آماری و روش نمونه‌گیری

جامعه‌ی آماری این پژوهش مشتمل بر ۳۹ جلد کتاب درسی که در دوره‌ی ابتدایی تدریس می‌گردد، می‌باشد که از این تعداد، ۱۵ جلد در ۳ عنوان هدیه‌های آسمانی، بخوانیم و تعلیمات اجتماعی دوره‌ی ابتدایی انتخاب شده است. نمونه‌گیری هدف‌مند گزینشی و در جهت سوالات و اهداف تحقیق بوده است.

روش و ابزار گردآوری داده‌ها

داده‌ها بر حسب فراوانی وقوع، توصیف و کمیت‌ها، حاصل شمارش فراوانی هستند. ابزار جمع‌آوری داده‌ها در پژوهش‌های تحلیل محتوا سیستم مقوله‌بندی و رمزگذاری متغیرها (جدول ۱) و خرده‌متغیرها است.

جدول ۱، سیستم مقوله‌بندی متغیرهای ساختاری

ردیف	نام متغیر	مقوله‌های متغیر *	رمزگذاری
۱.	نام کتاب	هدیه‌های آسمانی - بخوانیم - تعلیمات اجتماعی	K
۲.	پایه تحصیلی	اول - دوم - سوم - چهارم - پنجم - ششم	P

روش تجزیه و تحلیل داده‌ها

برای تجزیه و تحلیل اطلاعات از روش‌های آماری توصیفی و استنباطی استفاده می‌گردد. در بخش توصیفی از جداول و نمودارها برای توصیف فراوانی مفاهیم مطرح شده در هر کتاب، فراوانی مطرح شده‌ی هر مفهوم در همه‌ی کتاب‌ها

استفاده شده است. در بخش استنباطی با استفاده از فرمول خی دو و نرم افزار SPSS داده ها مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته اند.

در این قسمت سوال های پژوهش مطرح شده و جداول توصیفی یافته های مربوط به هر کدام مطرح می شود.

سوال اول: میزان توجه محتوای کتاب های درسی دوره ی ابتدایی به ابعاد هویت ملی کودکان به تفکیک هر کدام از مواد درسی چقدر است؟

تعداد ۱۰۱ کلمه با ۱,۳۵ در صد از مجموع ۹۷۵ کلمه و ۱۳,۱۱ در صد به دست آمده در کتاب هدیه های آسمانی, تعداد ۲۸۵ کلمه با ۳,۸۳ در صد از مجموع ۲۹۸۶ کلمه و ۴۰,۱۵ در صد به دست آمده در کتاب بخوانیم و تعداد ۱۰۵۱ کلمه با ۱۴,۱۳ در صد از مجموع ۳۴۷۶ کلمه با ۴۶,۷۳ در صد به دست آمده در کتاب تعلیمات اجتماعی مربوط به حوزه ی سیاسی می باشد که در مجموع تعداد ۱۴۳۷ کلمه با ۱۹,۳۲ در صد از مجموع ۷۴۳۷ کلمه مربوط به حوزه ی سیاسی در کتاب های درسی می باشد. تعداد ۲۳۱ کلمه با ۳,۱۰ در صد از مجموع ۹۷۵ کلمه و ۱۳,۱۱ در صد به دست آمده در کتاب هدیه های آسمانی, تعداد ۱۰۸۳ کلمه با ۱۴,۵۶ در صد از مجموع ۲۹۸۶ کلمه و ۴۰,۱۵ در صد به دست آمده در کتاب بخوانیم و تعداد ۱۲۶۰ کلمه با ۱۶,۹۴ در صد از مجموع ۳۴۷۶ کلمه با ۴۶,۷۳ در صد به دست آمده در کتاب تعلیمات اجتماعی مربوط به حوزه ی اقتصادی می باشد که در مجموع تعداد ۲۵۷۴ کلمه با ۳۴,۶۱ در صد از مجموع ۷۴۳۷ کلمه مربوط به حوزه ی اقتصادی در کتاب های درسی می باشد. تعداد ۴۹۸ کلمه با ۶,۶۹ در صد از مجموع ۹۷۵ کلمه و ۱۳,۱۱ در صد به دست آمده در کتاب هدیه های آسمانی, تعداد ۶۸۰ کلمه با ۹,۱۴ در صد از مجموع ۲۹۸۶ کلمه و ۴۰,۱۵ در صد به دست آمده در کتاب بخوانیم و تعداد ۷۲۵ کلمه با ۹,۷۴ در صد از مجموع ۳۴۷۶ کلمه با ۴۶,۷۳ در صد به دست آمده در کتاب تعلیمات اجتماعی مربوط به حوزه ی فرهنگی می باشد که در مجموع تعداد ۱۹۰۳ کلمه با ۲۵,۵۸ در صد از مجموع ۷۴۳۷ کلمه مربوط به حوزه ی فرهنگی در کتاب های درسی می باشد. تعداد ۱۱۶ کلمه با ۱,۵۵ در صد از مجموع ۹۷۵ کلمه و ۱۳,۱۱ در صد به دست آمده در کتاب هدیه های آسمانی, تعداد ۴۰۶ کلمه با ۵,۴۵ در صد از مجموع ۲۹۸۶ کلمه و ۴۰,۱۵ در صد به دست آمده در کتاب بخوانیم و تعداد ۲۸۳ کلمه با ۳,۸۰ در صد از مجموع ۳۴۷۶ کلمه با ۴۶,۷۳ در صد به دست آمده در کتاب تعلیمات اجتماعی مربوط به حوزه ی علمی - اجرایی می باشد که در مجموع تعداد ۸۰۵ کلمه با ۱۰,۸۲ در صد از مجموع ۷۴۳۷ کلمه مربوط به حوزه ی علمی - اجرایی در کتاب های درسی می باشد. تعداد ۲۹ کلمه با ۰,۳۸ در صد از مجموع ۹۷۵ کلمه و ۱۳,۱۱ در صد به دست آمده در کتاب هدیه های آسمانی, تعداد ۵۳۲ کلمه با ۷,۱۵ در صد از مجموع ۲۹۸۶ کلمه و ۴۰,۱۵ در صد به دست آمده در کتاب بخوانیم و تعداد ۱۵۷ کلمه با ۲,۱۱ در صد از مجموع ۳۴۷۶ کلمه با ۴۶,۷۳ در صد به دست آمده در کتاب تعلیمات اجتماعی مربوط به حوزه ی پژوهش و فناوری می باشد که در مجموع تعداد ۷۱۸ کلمه با ۹,۶۵ در صد از مجموع ۷۴۳۷ کلمه مربوط به حوزه ی پژوهش و فناوری در کتاب های درسی می باشد.

سوال دوم: میزان توجه محتوای کتاب های درسی دوره ی ابتدایی به ابعاد هویت ملی کودکان به تفکیک هر کدام از پایه های تحصیلی چقدر است؟

تعداد ۱۵ کلمه با ۰,۲۰ در صد از مجموع ۳۵۲ کلمه و ۳,۳۸ در صد به دست آمده در پایه ی اول, تعداد ۴۳ کلمه با ۰,۵۷ در صد از مجموع ۵۱۵ کلمه و ۶,۹۲ در صد به دست آمده در پایه ی دوم, تعداد ۱۰۱ کلمه با ۱,۳۵ در صد از مجموع ۱۱۷۹ کلمه با ۱۵,۸۵ در صد به دست آمده در پایه ی سوم, تعداد ۲۶۴ کلمه با ۳,۵۴ در صد از مجموع ۱۵۸۷ کلمه و ۲۱,۳۳ در صد به دست آمده در پایه ی چهارم, تعداد ۶۶۳ کلمه با ۸,۹۱ در صد از مجموع ۲۱۲۴ کلمه و ۲۸,۵۵ در صد به دست آمده در پایه ی پنجم و تعداد ۳۵۱ کلمه با ۴,۷۱ در صد از مجموع ۱۷۸۱ کلمه و ۲۳,۹۴ در صد به دست آمده در پایه ی ششم مربوط به حوزه ی سیاسی می باشد که در مجموع تعداد ۱۴۳۷ کلمه با ۱۹,۳۲ در صد از مجموع ۷۴۳۷ کلمه مربوط به حوزه ی سیاسی در پایه های تحصیلی می باشد. تعداد ۷۰ کلمه با ۰,۹۴ در صد از مجموع ۳۵۲ کلمه و ۳,۳۸ در صد به دست آمده در پایه ی اول, تعداد ۱۶۱ کلمه با ۲,۱۶ در صد از مجموع ۵۱۵ کلمه و ۶,۹۲ در صد به دست آمده در پایه ی دوم, تعداد ۴۶۰ کلمه با ۶,۱۸ در صد از مجموع ۱۱۷۹ کلمه با ۱۵,۸۵ در صد به دست آمده در پایه ی سوم, تعداد ۶۰۸

کلمه با ۸,۱۷ در صد از مجموع ۱۵۸۷ کلمه و ۲۱,۳۳ در صد به دست آمده در پایه ی چهارم , تعداد ۶۰۴ کلمه با ۸,۱۲ در صد از مجموع ۲۱۲۴ کلمه و ۲۸,۵۵ در صد به دست آمده در پایه ی پنجم و تعداد ۶۷۲ کلمه با ۹,۰۳ در صد از مجموع ۱۷۸۱ کلمه و ۲۳,۹۴ در صد به دست آمده در پایه ی ششم مربوط به حوزه ی اقتصادی می باشد که در مجموع تعداد ۲۵۷۴ کلمه با ۳۴,۶۱ در صد از مجموع ۷۴۳۷ کلمه مربوط به حوزه ی اقتصادی در پایه های تحصیلی می باشد . تعداد ۷۰ کلمه با ۰,۹۴ در صد از مجموع ۳۵۲ کلمه و ۳,۳۸ در صد به دست آمده در پایه ی اول , تعداد ۱۹۱ کلمه با ۲,۵۶ در صد از مجموع ۵۱۵ کلمه و ۶,۹۲ در صد به دست آمده در پایه ی دوم , تعداد ۳۱۹ کلمه با ۴,۲۸ در صد از مجموع ۱۱۷۹ کلمه با ۱۵,۸۵ در صد به دست آمده در پایه ی سوم , تعداد ۴۶۴ کلمه با ۶,۲۳ در صد از مجموع ۱۵۸۷ کلمه و ۲۱,۳۳ در صد به دست آمده در پایه ی چهارم , تعداد ۴۳۲ کلمه با ۵,۸۰ در صد از مجموع ۲۱۲۴ کلمه و ۲۸,۵۵ در صد به دست آمده در پایه ی پنجم و تعداد ۴۲۷ کلمه با ۵,۷۴ در صد از مجموع ۱۷۸۱ کلمه و ۲۳,۹۴ در صد به دست آمده در پایه ی ششم مربوط به حوزه ی فرهنگی می باشد که در مجموع تعداد ۱۹۰۳ کلمه با ۲۵,۵۸ در صد از مجموع ۷۴۳۷ کلمه مربوط به حوزه ی فرهنگی در پایه های تحصیلی می باشد . تعداد ۴۲ کلمه با ۰,۵۶ در صد از مجموع ۳۵۲ کلمه و ۳,۳۸ در صد به دست آمده در پایه ی اول , تعداد ۶۶ کلمه با ۰,۸۸ در صد از مجموع ۵۱۵ کلمه و ۶,۹۲ در صد به دست آمده در پایه ی دوم , تعداد ۱۴۹ کلمه با ۲,۰۰ در صد از مجموع ۱۱۷۹ کلمه با ۱۵,۸۵ در صد به دست آمده در پایه ی سوم , تعداد ۱۴۶ کلمه با ۱,۹۶ در صد از مجموع ۱۵۸۷ کلمه و ۲۱,۳۳ در صد به دست آمده در پایه ی چهارم , تعداد ۱۶۵ کلمه با ۲,۲۱ در صد از مجموع ۲۱۲۴ کلمه و ۲۸,۵۵ در صد به دست آمده در پایه ی پنجم و تعداد ۲۳۷ کلمه با ۳,۱۸ در صد از مجموع ۱۷۸۱ کلمه و ۲۳,۹۴ در صد به دست آمده در پایه ی ششم مربوط به حوزه ی علمی - اجرایی می باشد که در مجموع تعداد ۸۰۵ کلمه با ۱۰,۸۲ در صد از مجموع ۷۴۳۷ کلمه مربوط به حوزه ی علمی - اجرایی در پایه های تحصیلی می باشد . تعداد ۵۵ کلمه با ۰,۷۳ در صد از مجموع ۳۵۲ کلمه و ۳,۳۸ در صد به دست آمده در پایه ی اول , تعداد ۵۴ کلمه با ۰,۷۲ در صد از مجموع ۵۱۵ کلمه و ۶,۹۲ در صد به دست آمده در پایه ی دوم , تعداد ۱۵۰ کلمه با ۲,۰۱ در صد از مجموع ۱۱۷۹ کلمه با ۱۵,۸۵ در صد به دست آمده در پایه ی سوم , تعداد ۱۰۵ کلمه با ۱,۴۱ در صد از مجموع ۱۵۸۷ کلمه و ۲۱,۳۳ در صد به دست آمده در پایه ی چهارم , تعداد ۲۰۰ کلمه با ۲,۶۸ در صد از مجموع ۲۱۲۴ کلمه و ۲۸,۵۵ در صد به دست آمده در پایه ی پنجم و تعداد ۱۵۴ کلمه با ۲,۰۷ در صد از مجموع ۱۷۸۱ کلمه و ۲۳,۹۴ در صد به دست آمده در پایه ی ششم مربوط به حوزه ی پژوهش و فناوری می باشد که در مجموع تعداد ۷۱۸ کلمه با ۹,۶۵ در صد از مجموع ۷۴۳۷ کلمه مربوط به حوزه ی پژوهش و فناوری در پایه های تحصیلی می باشد .

سوال سوم : میزان توجه محتوای کتاب های درسی دوره ی ابتدایی به ابعاد هویت ملی کودکان به تفکیک قالب و ساختار چقدر است ؟

در پایه ی اول تعداد ۳۰ تصویر در کتاب بخوانیم , در پایه ی دوم تعداد ۱۷ تصویر به تفکیک ۴ تصویر با ۲۳,۵۲ در صد در کتاب هدیه های آسمانی و ۱۳ تصویر با ۷۶,۴۷ در صد در کتاب بخوانیم , در پایه ی سوم تعداد ۲۹ تصویر به تفکیک ۶ تصویر با ۲۰,۶۸ در صد در کتاب هدیه های آسمانی , ۷ تصویر با ۲۴,۱۳ در صد در کتاب بخوانیم و ۱۶ تصویر با ۵۵,۱۷ در صد در کتاب تعلیمات اجتماعی , در پایه ی چهارم تعداد ۷۰ تصویر به تفکیک ۱۶ تصویر با ۲۲,۸۵ در صد در کتاب هدیه های آسمانی , ۷ تصویر با ۱۰ در صد در کتاب بخوانیم و ۴۷ تصویر با ۶۷,۱۴ در صد در کتاب تعلیمات اجتماعی , در پایه ی پنجم تعداد ۶۸ تصویر به تفکیک ۱۱ تصویر با ۱۶,۱۷ در صد در کتاب هدیه های آسمانی , ۷ تصویر با ۱۰,۲۹ در صد در کتاب بخوانیم و ۵۰ تصویر با ۷۳,۵۲ در صد در کتاب تعلیمات اجتماعی و در پایه ی ششم تعداد ۶۱ تصویر به تفکیک ۷ تصویر با ۱۱,۴۷ در صد در کتاب هدیه های آسمانی , ۳ تصویر با ۴,۹۱ در صد در کتاب بخوانیم و ۵۱ تصویر با ۸۳,۶ در صد در کتاب تعلیمات اجتماعی وجود دارد که از مجموع ۲۷۵ تصویر , کتاب هدیه های آسمانی در ۵ پایه با ۴۴ تصویر و ۱۶ در صد , کتاب بخوانیم ۶۷ تصویر و ۲۴,۳۶ در صد در ۶ پایه و کتاب تعلیمات اجتماعی در ۴ پایه با ۱۶۴ تصویر و ۵۹,۶۳ در صد به خود اختصاص داده اند .

سوال چهارم: میزان توجه محتوای کتاب های درسی دوره ی ابتدایی به ابعاد هویت ملی کودکان به تفکیک هر کدام از حوزه های مرتبط چقدر است؟

به دلیل این که توضیح مربوط به این جدول ها به نحوی در سوال های قبل آورده شده است از دوباره گویی جهت اختصار و ایجاز پرهیز شده است.

سوال پنجم: آیا تفاوت معناداری بین میزان توجه محتوای کتاب های درسی دوره ی ابتدایی به ابعاد هویت ملی کودکان به تفکیک حوزه های مرتبط، مواد درسی و پایه های تحصیلی وجود دارد؟

جدول (۲). توزیع فراوانی وجود یا عدم وجود ابعاد هویت ملی کودکان در کتاب های درسی دوره ی ابتدایی.

حوزه ها	در کتاب وجود دارد		در کتاب وجود ندارد		خی دو	درجه آزادی	سطح معنا داری
	فراوانی	در صد	فراوانی	در صد			
سیاسی	۱۴۳۷	۱۹,۳۲	۶۰۰۱	۸۰,۷	۴۹۹,۱۸۵	۲	۰
اقتصادی	۲۵۷۵	۳۴,۶۱	۴۸۶۳	۶۵,۳۹	۵۸,۴۱۹	۲	۰
فرهنگی	۱۹۰۳	۲۵,۵۸	۵۵۳۵	۷۴,۴۲	۳۸۴,۹۷۱	۲	۰
علمی - اجرایی	۸۰۵	۱۰,۸۲	۶۶۳۳	۸۹,۱۸	۵۰,۸۴	۲	۰
پژوهش و فناوری	۷۱۸	۹,۶۵	۶۷۲۰	۹۰,۳۵	۳۸۳,۲۸	۲	۰

جدول (۳). جدول نتایج به دست آمده از میزان توجه به تفکیک حوزه ها و مواد درسی.

حوزه ها	مواد درسی	هدیه های آسمانی	بخوانیم	تعلیمات اجتماعی
سیاسی	خی دو	۱۷,۳۱	۵۶,۳۵	۲۰۱,۱۴۶
	سطح معنا داری	۰,۰۰۲	۰	۰
اقتصادی	خی دو	۹,۳۵۸	۱۸,۳۲	۷۱,۵۵
	سطح معنا داری	۰,۰۵۳	۰,۰۰۳	۰
فرهنگی	خی دو	۱۶,۷۴۸	۲۸,۴۷۵	۲۹,۴۵۶
	سطح معنا داری	۰,۰۰۲	۰	۰
علمی و اجرایی	خی دو	۳۰,۳۵۸	۴۳,۴۰۲	۲۹,۶۱۲
	سطح معنا داری	۰	۰	۰
پژوهش و فناوری	خی دو	۶,۰۳۱	۶۱,۳۳۵	۶۴,۵۱۶
	سطح معنا داری	۰,۱۹۷	۰	۰

جدول (۴). جدول نتایج به دست آمده از میزان توجه به تفکیک حوزه و پایه ی تحصیلی.

پایه	حوزه	سیاسی	اقتصادی	فرهنگی	علمی و اجرایی	پژوهش و فناوری	کل
اول	فراوانی	۱۵	۷۰	۷۰	۴۲	۵۵	۲۵۲
	در صد	۰,۲	۰,۹	۰,۹	۰,۶	۰,۷	۳,۳۸
دوم	فراوانی	۴۳	۱۶۱	۱۹۱	۶۶	۵۴	۵۱۵
	در صد	۰,۶	۲,۲	۲,۶	۰,۹	۰,۷	۶,۹۲
سوم	فراوانی	۱۰۱	۴۶۰	۳۱۹	۱۴۹	۱۵۰	۱۱۷۹

۱۵,۸۵	۲	۲	۴,۳	۶,۲	۱,۴	در صد	
۱۵۸۷	۱۰۵	۱۴۶	۴۶۴	۶۰۸	۲۶۴	فراوانی	چهارم
۲۱,۳۳	۱,۴	۲	۶,۲	۸,۲	۳,۵	در صد	
۲۰۶۴	۲۰۰	۱۶۵	۴۳۲	۶۰۴	۶۶۳	فراوانی	پنجم
۲۸,۵۵	۲,۷	۲,۲	۵,۸	۸,۱	۸,۹	در صد	
۱۸۴۱	۱۵۴	۲۳۷	۴۲۷	۶۷۲	۳۵۱	فراوانی	ششم
۲۳,۹۴	۲,۱	۳,۲	۵,۷	۹	۴,۷	در صد	
۷۴۳۷	۷۱۸	۸۰۵	۱۹۰۳	۲۵۷۵	۱۴۳۷	فراوانی	کل
۱۰۰	۹,۷	۱۰,۸	۲۵,۶	۳۴,۶	۱۹,۳	در صد	
	۷۴,۹۴۵	۵۱,۳۱۲	۸۲,۰۱۳	۷۰,۸۹۲	۳۵۶,۴۲۴		خی دو
	۵	۵	۵	۵	۵		درجه آزادی
	۰	۰	۰	۰	۰		سطح معنا داری

با توجه به جداول فوق ، چون سطح معنا داری در هر یک از حوزه های سیاسی ، اقتصادی ، فرهنگی ، علمی و اجرایی و پژوهش و فناوری با آزمون خی دو و سطح اطمینان ۹۵ درصد مقدار صفر را نشان می دهد ، بنا بر این تفاوت معنا داری در بین حوزه های مرتبط در میزان توجه به ابعاد هویت ملی کودکان در کتاب های درسی دوره ی ابتدایی وجود دارد .

بحث و نتیجه گیری

در ارتباط با سوال اصلی پژوهش و این که میزان توجه محتوای کتاب های درسی دوره ی ابتدایی به ابعاد هویت ملی کودکان چقدر بوده است ، این پژوهش با توجه به داده های به دست آمده و تجزیه و تحلیل این داده ها ، میزان توجه هر پایه ی تحصیلی و میزان توجه ی هر ماده ی درسی به هر پنج حوزه ی مربوط به ابعاد هویت ملی کودکان را نشان داد و نتایج به دست آمده مورد نتیجه گیری قرار گرفت که به تفکیک هر سوال تحقیق مطرح و پاسخ داده شده است که در ضمن بیان نتایج ، ارتباط نتایج به دست آمده با نتایج حاصل از پژوهش های قبلی که فقط بعضی از موارد را بیان داشته اند ، مورد بررسی قرار گرفته است . در پاسخ به سوال اول که با گزاره ی میزان توجه محتوای کتاب های درسی دوره ی ابتدایی به ابعاد هویت ملی کودکان به تفکیک هر کدام از مواد درسی چقدر است ، صورت بندی شده است ، ۱۹,۳۲ در صد محتوای کتاب های درسی دوره ی ابتدایی به حوزه ی سیاسی بوده است که بیش ترین مقدار از این حوزه مربوط به کتاب تعلیمات اجتماعی با ۱۴,۱۳ در صد و تعداد ۱۰۵۱ کلمه و کم ترین تعداد مربوط به هدیه های آسمانی با ۱,۳۵ در صد و تعداد ۱۰۱ کلمه بوده است . هم چنین ۳۴,۶۱ در صد محتوای کتاب های درسی دوره ی ابتدایی به حوزه ی اقتصادی بوده است که بیش ترین تعداد از این حوزه مربوط به کتاب تعلیمات اجتماعی با ۱۶,۹۴ در صد و تعداد ۱۲۶۰ کلمه و کم ترین تعداد مربوط به هدیه های آسمانی با ۳,۱۰ در صد و تعداد ۲۳۱ کلمه می باشد و ۲۵,۵۸ در صد محتوای کتاب های درسی دوره ی ابتدایی به حوزه ی فرهنگی بوده است که بیش ترین تعداد از این حوزه مربوط به کتاب تعلیمات اجتماعی با ۹,۷۴ در صد و تعداد ۷۲۵ کلمه و کم ترین تعداد مربوط به هدیه های آسمانی با ۶,۶۹ در صد و تعداد ۴۹۸ کلمه می باشد و ۱۰,۸۲ در صد محتوای کتاب های درسی دوره ی ابتدایی به حوزه ی علمی و اجرایی بوده است که بیش ترین تعداد از این حوزه مربوط به کتاب بخوانیم با ۵,۴۵ در صد و تعداد ۴۰۶ کلمه و کم ترین تعداد مربوط به هدیه های آسمانی با ۱,۵۵ در صد و تعداد ۱۱۶ کلمه می باشد و ۹,۶۵ در صد محتوای کتاب های درسی دوره ی ابتدایی به حوزه ی پژوهش و فناوری بوده است که بیش ترین تعداد از این حوزه مربوط به کتاب بخوانیم با ۷,۱۵ در صد و تعداد ۵۳۲ کلمه و کم ترین تعداد مربوط به هدیه های آسمانی با ۰,۳۸ در صد و تعداد ۲۹ کلمه بوده است . در مجموع تعداد ۴۹۴۹ کلمه از ۷۴۳۷ کلمه در تعداد بیش ترین و کم ترین تعداد قرار دارند و تعداد ۲۴۸۸ کلمه باقی مانده بین سایر حوزه ها قرار گرفته اند . طبق نتایج به دست آمده بیش ترین میزان توجه مربوط به ماده ی درسی تعلیمات اجتماعی با تعداد ۳۴۷۶ کلمه و ۴۶,۷۳ در صد از مجموع یافته ها بوده است . نتایج حاصل برای این سوال با نتایج

حاصل از پژوهش مطرح شده از قبل در پیشینه ی تحقیق که توسط صالحی عمران و همکاران در سال ۱۳۸۸ بر مبنای مولفه های جهانی انجام گرفته ، نتایج مشابهی را نشان داده است . در پاسخ به سوال دوم که با گزاره ی میزان توجه محتوای کتاب های درسی دوره ی ابتدایی به ابعاد هویت ملی کودکان به تفکیک هر کدام از پایه های تحصیلی چقدر است ، صورت بندی شده است ، می توان گفت بیش ترین تعداد فراوانی حوزه ی سیاسی در کتاب های درسی دوره ی ابتدایی در پایه ی پنجم با ۶۶۳ کلمه و ۸٫۹۱ درصد و کم ترین میزان توجه در پایه ی اول با ۱۵ کلمه و ۰٫۲۰ درصد بوده است و بیش ترین تعداد فراوانی حوزه ی اقتصادی در کتاب های درسی دوره ی ابتدایی در پایه ی ششم با ۶۷۲ کلمه و ۹٫۰۳ درصد و کم ترین میزان توجه در پایه ی اول با ۷۰ کلمه و ۰٫۹۴ درصد بوده است و بیش ترین تعداد فراوانی حوزه ی فرهنگی در کتاب های درسی دوره ی ابتدایی در پایه ی چهارم با ۴۶۴ کلمه و ۶٫۲۳ درصد و کم ترین میزان توجه در پایه ی اول با ۷۰ کلمه و ۰٫۹۴ درصد بوده است و بیش ترین تعداد فراوانی حوزه ی علمی و اجرایی در کتاب های درسی دوره ی ابتدایی در پایه ی ششم با ۲۳۷ کلمه و ۳٫۱۸ درصد و کم ترین میزان توجه در پایه ی اول با ۴۲ کلمه و ۰٫۵۶ درصد بوده است و بیش ترین مقدار فراوانی حوزه ی پژوهش و فناوری در کتاب های درسی دوره ی ابتدایی در پایه ی پنجم با ۲۰۰ کلمه و ۲٫۶۸ درصد و کم ترین میزان توجه در پایه ی اول با ۵۴ کلمه و ۰٫۷۲ درصد بوده است . در مجموع تعداد ۲۴۸۷ کلمه از ۷۴۳۷ کلمه در تعداد بیش ترین و کم ترین تعداد قرار دارند و تعداد ۴۹۵۰ کلمه باقی مانده بین سایر پایه های تحصیلی قرار گرفته اند . طبق نتایج به دست آمده بیش ترین میزان توجه در پایه ی پنجم ابتدایی با تعداد ۲۱۲۴ کلمه و ۲۸٫۵۵ درصد از مجموع یافته ها بوده است . بین نتایج این تحقیق با پژوهش صورت گرفته در دوره ی راهنمایی توسط حکیم زاده و همکاران در سال ۱۳۸۶ ، تطابق وجود دارد . در پاسخ به سوال سوم که با گزاره ی میزان توجه محتوای کتاب های درسی دوره ی ابتدایی به ابعاد هویت ملی کودکان به تفکیک قالب و ساختار محتوا چقدر است ، صورت بندی شده است ، میزان توجه تصاویر موجود در محتوای کتاب های درسی دوره ی ابتدایی به ابعاد هویت ملی کودکان ، بیش ترین مورد در پایه ی پنجم با تعداد ۲۰۰ تصویر و ۲٫۶۸ درصد و کم ترین میزان توجه در پایه ی دوم با تعداد ۵۴ تصویر و ۰٫۷۲ درصد بوده است و در میان مواد درسی مختلف بیش ترین تعداد در کتاب تعلیمات اجتماعی ششم و کم ترین تعداد در بخوانیم ششم بوده است . طبق نتایج به دست آمده بیش ترین میزان توجه مربوط به ماده ی درسی تعلیمات اجتماعی با تعداد ۱۶۴ و ۵۹٫۶۳ درصد از مجموع یافته ها و در پایه های تحصیلی مختلف مربوط به پایه ی تحصیلی چهارم با تعداد ۷۰ و در صد ۲۵٫۴۵ از مجموع یافته ها بوده است . نتایج حاصل از این پژوهش نشان می دهد که بین تصاویر موجود در محتوای کتاب های درسی و میزان توجه آن ها به ابعاد هویت ملی کودکان یکسانی وجود ندارد و میزان توجه در کتاب تعلیمات اجتماعی زیاد و کتاب هدیه های آسمانی کم بوده است . برای پاسخ دادن به سوال چهارم که با گزاره ی میزان توجه محتوای کتاب های درسی دوره ی ابتدایی به ابعاد هویت ملی کودکان به تفکیک هر کدام از حوزه های مرتبط چقدر است ، صورت بندی شده است ، طبق نتایج به دست آمده بیش ترین میزان توجه در حوزه ی اقتصادی با ۲۵۷۴ کلمه و ۳۴٫۶۱ درصد از مجموع یافته ها بوده است . نتایج حاصل از پژوهش حاضر و نتایج به دست آمده از پژوهش انجام شده توسط سعادت مند و تیغ بخش در سال ۱۳۹۱ در دوره ی راهنمایی ، نشان می دهد که بین نتایج پژوهش ها همگونی و تطابق وجود دارد . نتایج حاصل از پژوهش در سوال پنجم که با گزاره ی آیا تفاوت معنا داری بین میزان توجه محتوای کتاب های درسی دوره ی ابتدایی به ابعاد هویت ملی کودکان به تفکیک حوزه های مرتبط ، مواد درسی و پایه های تحصیلی وجود دارد ، صورت بندی شده است ، نشان داد که آزمون این فرضیه با استفاده مجذور خی دو ، کتاب های درسی با یک دیگر ، پایه های تحصیلی با هم دیگر و حوزه های مربوط به ابعاد هویت ملی کودکان با هم با سطح اطمینان ۹۵ درصد تفاوت معنا داری وجود دارد . به بیان دیگر هیچ یک از کتاب ها و پایه های تحصیلی به یک میزان به حوزه های مرتبط به ابعاد هویت ملی کودکان نپرداخته اند . این نتیجه گیری معقول و منطقی است ، زیرا کتاب ها در پایه های مختلف و مواد درسی متفاوت به شکلی نا همگون به مفاهیم پرداخته اند .

منابع

- پاک سرشت , محمدجعفر (۱۳۸۰) , فلسفه ی آموزش و پرورش در علوم تربیتی , ماهیت و قلمرو آن , تهران : انتشارات سمت .
- عطاران , محمد (۱۳۸۲) , جهانی شدن , فناوری اطلاعات و تعلیم و تربیت , تهران : موسسه ی آفتاب مهر با همکاری اینتا .
- علاقه بند , علی (۱۳۷۹) , جامعه شناسی آموزش و پرورش , تهران : روان .
- کردان , علی محمد (۱۳۹۲) , رساله های دکتری روانشناسی و علوم تربیتی , تهران : دانشگاه تهران .
- سعادت مند , زهره - تیغ بخش , سمیرا (۱۳۹۱) , تاثیر مولفه های پدیده ی جهانی شدن بر برنامه های درسی تعلیمات اجتماعی دوره ی راهنمایی , کنفرانس بین المللی آموزش و جهانی شدن .
- حکیم زاده , رضوان - کیا منش , علیرضا - عطاران , محمد (۱۳۸۶) , تحلیل محتوای کتاب های درسی دوره ی راهنمایی با توجه به مسائل و مباحث روز جهانی در حوزه ی برنامه های درسی , شماره ی ۵ , صص ۵۴ - ۲۷ , تهران , مجله ی علمی - پژوهشی اطلاع رسانی و کتاب داری " مطالعات برنامه ی درسی " .
- صالحی عمران , ابراهیم - ایزدی , صمد - رضایی , فرزانه (۱۳۸۸) , تحلیل محتوای کتاب های درسی دوره ی ابتدایی بر مبنای مولفه های آموزش جهانی , شماره ی ۴ : ۱۷۷ - ۱۴۱ .
- لطف آبادی , حسین (۱۳۸۵) , آموزش شهروندی ملی و جهانی همراه با تحکیم هویت و نظام ارزشی دانش آموزان , ویژه نامه ی نو آوری های آموزش شهروندی , فصل نامه ی علمی - پژوهشی نو آوری های آموزشی , شماره ی ۱۷ , پاییز .
- لطف آبادی , حسین (۱۳۸۶) , رویکردی نو به فلسفه ی تعلیم و تربیت , فصل نامه ی نو آوری های آموزشی , شماره ی ۲۰ , سال ششم , تابستان .
- Collins , randall . (1998) , The sociology of philosophies : A global theory of intellectual change . cambridge : relknappress .